

Ideita perinnemaisemien käsittelyyn

Retki lähiympäristöön

Tutkitaan ja havainnoidaan koulun pihan tai muun lähiympäristön kasveja, hyönteisiä ja eläimiä. Kirjataan ylös mitä nähdään ja tunnistetaan. Onko jotakin lajia erityisen paljon tai vähän. Mitkä lajit kuuluvat perinnemaisemiin? Onko joukossa ei toivottuja karkulaisia? Havainnoinnin mallina voi käyttää sanan.fi-sivuston [Perinnemaisemat-verkkonäyttely](#) ”havainnot”-liitteitä.

Talkoot

Jos lähialueen perinnemaisemakohteessa järjestetään talkoot, osallistukaa niihin. Vaikka yleisiä talkoita ei ole sopivana ajankohtana, perinnemaiseman hoidosta vastaavalta taholta voi kysyä voisitteko tehdä jotain kohteen hyväksi.

Herbaario, eli kasvio

Herbaarion voi koota monella tapaa; yksilöinä, pienryhmissä tai koko luokkana yhdessä, perinteisesti kasveja keräten tai digitaalisesti valokuvaamalla. Kasvien keräilyä tai kuvaamista voi tehdä oppitunnilla ja/tai antaa oppilaille kotitehtäväksi. Verkosta hakemalla löytyy kasvioiden tekoon erilaisia ohjeita, joita voi soveltaa, tässä muutama linkkivinkki:

- Luonto Liiton [Kasvikokoelma -ohje](#)
- [PaikkaOppi-sivuston Mobiilikasvio](#)
- [Kasviota tekemään](#) (Kaasinen Arja, Natura-lehti 2/2016)

Perinnemaisema vatsan kautta

Pohtikaa ja keskustelkaa miten perinnemaisemat liittyvät ruokaan (viljelykasvit, karja, luonnonantimet). Mahdollisuuksien mukaan kerätkää ja maistelkaa luonnonyrtejä.

Aiheeseen liittyviä kuvia piipunjuurella.fi:

[Tuohilasku](#)
[Viljan puinti](#)

Kansanparannus

Etsikää kirjastosta tai verkosta tietoa, miten perinnemaisemissa esiintyviä kasveja tai muita asioita (esim. lehmänsarvet ja kuppaus) on käytetty tai käytetään edelleen lääkinnällisiin tarkoituksiin. Millaisia uskomuksia, loitsuja tai rituaaleja vanhoihin parannuskeinoihin on liittynyt.

Pienoisperinnemaisema

Rakennetaan perinnemaisemapienoismalleja tai yksi koko luokan yhteinen. Mallia ja ideoita pienoismalliin voi ottaa sanan.fi-verkkonäyttelystä tai muista perinnemaisemakuvista ja -teksteistä, mutta pienoismallin ei välttämättä tarvitse esittää mitään todellista paikkaa. Pienoismallin alustaksi sopii esim. pahvinpala (jos luokassa on tilaa, suuren pienoismallin voi rakentaa esim. pahvisen tapetointipöydän päälle). Hyödyntäkää tekemisessä askartelutarvikkeiden lisäksi kierrätys- ja luonnonmateriaaleja. Laiduntaako perinnemaisemassanne vaikkapa käpykyyttöjä kivi- tai risuaitauksessa?

Esitys

Tutustutaan ensin yhdessä [Perinnemaisemat-verkkonäyttelyyn](#) ja valitaan kiinnostavia kuvien yksityiskohtia (numerot kuvissa). Jaetaan yksityiskohdat oppilaille esityksen aiheiksi (voi myös niputtaa useampia, esim. perhoset). Oppilaat voivat tehdä esityksiä yksin, pareittain tai pienryhmissä. Oppilaat etsivät lisää tietoa omista aiheistaan ja esittelevät aiheen koko luokalle. Esitystapoja voi olla erilaisia, esimerkiksi esitelmä, lyhyt näytelmä, video tai vaikkapa laulu. Apukysymyksiä esitysten valmisteluun:

- Mikä on tyypillistä aiheen kohteelle, mistä sen tunnistaa?
- Miksi kohde on tärkeä perinnemaiseman kannalta?
- Jos kyseessä on ihmisen rakentama asia, miten se on tehty?
- Mihin entisajan ihmiset ovat käyttäneet sitä? Miksi se on ollut ihmisille tärkeä?
- Liittyykö aiheeseen vanhoja uskomuksia, loitsuja tai muita rituaaleja?

Perinnemaisemat taiteessa

Perinnemaisemat ovat näkyvästi esillä suomalaisessa taiteessa. Esimerkiksi Suomen kulta-kauden taiteilijat kuvasivat paljon aikansa maaseutua. Tutustukaa kultakauden kuvataiteilijoiden maalauksiin. Keskustelkaa mitä perinnemaiseman elementtejä kuvissa näkyy ja mitä muuta kuvat kertovat ajasta. Ovatko maalaukset tai taiteilijat entuudestaan tuttuja? Oppilaat voivat maalata valitsemastaan kuvasta oman version. Tehtävään voi käyttää alla olevia teoksia tai etsiä lisää [Kansallisgallerian verkkokokoelmista](#).

- Fanny Churberg [Ruiskuhilaita](#)
- Elin Danielson-Gambogi [Kesäyö](#)
- Albert Edelfelt [Ukko Karlssonin tupa Haikossa](#)
- Magnus Enckell [Koivumetsää, Vääksy](#)
- Akseli Gallen-Kallela [Kylämaisema lampaineen](#)
- Pekka Halonen [Oijustie](#)
- Eero Järnefelt: [Raatajat rahanalaiset/Kaski](#)
- Amélie Lundahl [Maisema \(Keuruu\)](#)
- Juho Rissanen [Mahanlaskijat](#)
- Hugo Simberg [Aamulypsy](#)
- Venny Soldan-Brofeldt [Kesämaisema](#)
- Maria Wiik [Hevonen vajan vierellä](#)
- Ferdinand von Wright [Elonkorjuu](#)

Lisäksi voitte tutustua kultakauden muiden taiteilijoiden, kuten Jean Sibeliuksen, Eino Leinon ja Juhani Ahon teoksiin. Voiko maiseman lukea tai kuulla?

Taustakuva: Fanny Churberg [Ruiskuhilaita](#) (Kansallisgallerian verkkokokoelma)